ECLI:LV:RAT:2018:0510.16870002309.2.S

Krimināllieta Nr. 16870002309
Lietvedības Nr. KA 04 - 0344 - 18/24

S P R I E D U M S

Latvijas Republikas vārdā
Rīgā 2018. gada 10. maijā

Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese Zinaīda Lagzdiņa
tiesneses Irēna Logina un Lauma Šteinerte
piedaloties prokurorei Maijai Brokai
aizstāvim Osvaldam Svilānam

atklātā tiesas sēdē iztiesāja krimināllietu sakarā ar Rīgas tiesas apgabala prokuratūras prokurores Maijas Brokas apelācijas protestu un apsūdzētā /pers. A/, personas kods /personas kods/, apelācijas sūdzību par Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2017.gada 18.septembra spriedumu.

Aprakstošā daļa

Ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2017.gada 18.septembra spriedumu /pers. A/:

atzīts par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Krimināllikuma 317.panta pirmajā daļā, un, piemērojot Krimināllikuma 49.[1]panta pirmās daļas 3.punktu, sodīts ar piespiedu darbu uz 240 (divi simti četrdesmit) stundām;

atzīts par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Krimināllikuma 318.panta pirmajā daļā, un, piemērojot Krimināllikuma 49.[1]panta pirmās daļas 3.punktu, sodīts ar piespiedu darbu uz 240 (divi simti četrdesmit) stundām.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu sods noteikts pēc noziedzīgo nodarījumu kopības, daļēji saskaitot piespriestos sodus, – piespiedu darbs uz 380 (trīs simti astoņdesmit) stundām.

No /pers. A/ par labu Rīgas domei piedzīta kaitējuma kompensācija par mantisko zaudējumu 98207,68 EUR (deviņdesmit astoņi tūkstoši divi simti septiņi *euro* 68 centi) (Ls 69020,75).

No /pers. A/ par labu Korupcijas novēršanas un pakarošanas birojam piedzīti procesuālie izdevumi 50,91 (piecdesmit *euro* 91 cents) (Ls 35,78).

/pers. A/ atzīts par nevainīgu pret viņu celtajā apsūdzībā pēc Krimināllikuma 20.panta ceturtās daļas – 177.panta trešās daļas un attaisnots.

Ar spriedumu izlemts jautājums par rīcību ar lietiskajiem pierādījumiem.

Ar pirmās instances tiesas spriedumu /pers. A/ atzīts par vainīgu un sodīts par to, ka viņš, būdams valsts amatpersona, izdarīja tīšas darbības, kas acīmredzami pārsniedz valsts amatpersonai ar uzliktu uzdevumu piešķirto tiesību un pilnvaru robežas, ja šīs darbības radījušas būtisku kaitējumu valsts varai un pārvaldības kārtībai un ar likumu aizsargātām personas tiesībām un interesēm, un par to, ka viņš, būdams valsts amatpersona, ļaunprātīgi izmantoja dienesta stāvokli, ja šīs darbības radījušas būtisku kaitējumu valsts varai un pārvaldības kārtībai un ar likumu aizsargātām personas tiesībām un interesēm.

Pirmās instances tiesa konstatējusi, ka noziedzīgie nodarījumi izdarīti šādos apstākļos:

saskaņā ar 2003.gada 24.aprīļa papildvienošanos Nr. 5 1998.gada 1.jūlija darba līgums starp /pers. A/ un apdrošināšanas akciju sabiedrības (turpmāk – AAS) /Nosaukums A/ bija izteikts jaunā redakcijā, ar kuru /pers. A/ laika posmā no 2004.gada 12.oktobra līdz 2005.gada 26.janvārim, pildot /amats/ pienākumus, bija šādas tiesības:

1. Izlemt jautājumus, kas attiecas uz Sabiedrības darbības un finanšu analīzi, finanšu plānošanu, finansiālās darbības prognozi;

2. Sabiedrības vārdā parakstīt vēstules un aktus, kas attiecas uz Sabiedrības un tās līgumpartneru un klientu savstarpējiem norēķiniem, pamatojoties uz valdes lēmumu;

3. Rīkoties Sabiedrības vārdā, pārstāvot bez paraksta tiesībām Sabiedrību iestādēs, uzņēmumos un organizācijās jautājumos, kas saistīti ar Sabiedrības finansiālo darbību;

4. Vīzēt iesniegumus preču un pakalpojumu pirkumiem, vīzēt apmaksai faktūrrēķinus un preču pavadzīmes - rēķinus, vīzēt līgumus preču un pakalpojumu pirkumiem, apdrošināšanas līgumus ar juridiskām personām;

5. Parakstīt aktus par iegādāto preču norakstīšanu, maksājumu norēķinus par apdrošināšanu;

6. Parakstīt dokumentus, kuri iesniedzami VID, t.sk.: "Paziņojumi par personai izmaksājamām ar iedzīvotāju ienākuma nodokli neapliekamajām summām" un „Paziņojumi par personai izmaksātajām ar iedzīvotāju ienākuma nodokli nepaliekamajām summām, kas nav saistītas ar darba attiecībām, neieturot izmaksas vietā nodokli".

Saskaņā ar 2003.gada 24.aprīļa līguma par valdes locekļa pienākumu pildīšanu /pers. A/, pildot AAS /Nosaukums A/ valdes locekļa pienākumus, bija tiesības:

1. Iesniegt rakstveida priekšlikumus, jautājumus pirms kārtējās Sabiedrības valdes sēdes;

2. Izteikt mutiskus priekšlikumus, jautājumus kārtējās (ārkārtas) Sabiedrības valdes sēdes laikā;

3. Piedalīties debatēs kārtējās (ārkārtas) Sabiedrības valdes sēdes laikā;

4. Balsot par Sabiedrības valdes sēdē izskatāmajiem priekšlikumiem, jautājumiem;

5. Pieprasīt, lai Valdes sēdes protokolā būtu ierakstīts viņa atsevišķais viedoklis, ja tas atšķiras no pārējo valdes locekļu viedokļa;

6. Aizstāvēt savu iesniegto priekšlikumu kārtējās (ārkārtas) Sabiedrības valdes sēdes laikā;

7. Atsaukt savu rakstisko priekšlikumu vai jautājumu, iesniedzot rakstisku paziņojumu;

8. Atsaukt savu mutisko priekšlikumu vai jautājumu, paziņojot par to mutiski pirms Sabiedrības valdes sēdes darba kārtības apstiprināšanas.

Saskaņā ar Valdes locekļa, atbildīgā par finanšu un grāmatvedības bloka darbību, darba pienākumu un tiesību aprakstu, ko 2003.gada 11.jūnijā parakstījis /pers. A/, viņam kā valdes loceklim bija tiesības:

1. ierosināt valdes sēdi un tajā apspriežamo jautājumu loku;

2. iesniegt rakstveida priekšlikumus, jautājumus pirms kārtējās Sabiedrības valdes sēdes;

3. izteikt mutiskus priekšlikumus, jautājumus kārtējās (ārkārtas) Sabiedrības valdes sēdes laikā;

4. piedalīties debatēs kārtējās (ārkārtas) Sabiedrības valdes sēdes laikā;

5. balsot vai atturēties no balsošanas par Sabiedrības valdes sēdē izskatāmajiem priekšlikumiem, jautājumiem;

6. pieprasīt, lai valdes sēdes protokolā tiktu ierakstīts viņa atsevišķais viedoklis, ja tas atšķiras no pārējo valdes locekļu viedokļa;

7. aizstāvēt savu iesniegto priekšlikumu kārtējās (ārkārtas) Sabiedrības valdes sēdes laikā;

8. atsaukt savu mutisko vai rakstisko priekšlikumu un/vai jautājumu pirms Sabiedrības valdes sēdes darba kārtības apstiprināšanas;

9. kontrolēt valdes, padomes un akcionāru pilnsapulces lēmumu izpildi attiecībā uz finanšu un grāmatvedības bloku;

10. iepazīties ar Sabiedrībā esošiem visiem dokumentiem;

11. kontrolēt dažādu līgumu saistību izpildi un līgumu lietderīgumu;

12. kontrolēt Sabiedrības uzturēšanas, klientu piesaistīšanas un citu izdevumu apjomu un to pamatotību;

13. pieprasīt no citiem valdes locekļiem un darbiniekiem informāciju un paskaidrojumus par Sabiedrības finanšu līdzekļu izlietojuma pamatotību un ekonomiskumu;

14. saņemt atlīdzību atbilstoši valdes locekļa pienākumu apjomam un Sabiedrības finansiālajam stāvoklim;

15. iesniegt iesniegumu par valdes locekļa amata atstāšanu, norādot tā iemeslu.

Saskaņā ar /amats/ finanšu jautājumos amata aprakstu, ko 2003.gada 11.jūnijā parakstījis /pers. A/, viņam, pildot AAS /Nosaukums A/ /amats/ amata pienākumos, bija tiesības (pilnvaras):

1. Iepazīties ar Sabiedrības esošajiem dokumentiem un pieprasīt no citiem darbiniekiem informāciju, kas saistīta ar Sabiedrības finansiālo darbību;

2. Pārstāvēt bez paraksta tiesībām Sabiedrību iestādēs, uzņēmumos un organizācijās jautājumos, kas saistīti ar Sabiedrības finansiālo darbību;

3. Pamatojoties uz Sabiedrības direktora pilnvarojumu, Sabiedrības vārdā parakstīt vēstules, kas saistītas ar Sabiedrības un tās līgumpartneru un klientu savstarpējiem finansiālajiem norēķiniem;

4. Parakstīt iesniegumus preču pirkšanai, vīzēt preču pavadzīmes-rēķinus apmaksai un faktūrrēķinus par preču iegādi, parakstīt aktus par iegādāto preču norakstīšanu;

5. Parakstīt maksājumu norēķinus par apdrošināšanu;

6. Parakstīt paziņojumus par personai izmaksājamām ar iedzīvotāju ienākuma nodokli neapliekamajām summām (5.pielikums) un Paziņojumus par personai izmaksājamām ar iedzīvotāju ienākuma nodokli apliekamajām summām, kas nav saistītas ar darba attiecībām, neieturot izmaksas vietā nodokli.

Saskaņā ar AAS /Nosaukums A/ valdes 2004.gada 6.oktobra sēdes protokolu Nr. 36 ar AAS /Nosaukums A/ valdes 2004.gada 6.oktobra lēmumu AAS /Nosaukums A/ valdes loceklim /pers. A/ tika piešķirtas tiesības parakstīt uzņēmuma vadītāja vietā /Nodaļas nosaukums/ kompetencē esošos apdrošināšanas līgumus un pārapdrošināšanas līgumus sakarā ar AAS /Nosaukums A/ strukturālajām izmaiņām. Vienlaicīgi saskaņā ar dokumenta "Līgumu un vienošanās protokolu sagatavošanas, noslēgšanas, reģistrācijas, uzglabāšanas un izbeigšanas kārtības apdrošināšanas akciju sabiedrībā /Nosaukums A/" stāšanos spēkā, ar tā pielikumu Nr. 2 „Līgumu vadība un aprite", valdes loceklim, /amats/ bija tiesības parakstīt šāda veida apdrošināšanas darbības līgumus:

- Apdrošināšanas līgumi ar juridiskām personām – nekustamā īpašuma apdrošināšanas līgumi; kustamā īpašuma apdrošināšanas līgumi; meža apdrošināšanas līgumi; mājdzīvnieku apdrošināšanas līgumi; CTA apdrošināšanas līgumi;

- Pārapdrošināšanas līgumi.

Atbilstoši 2004.gada 6.oktobra paplašinātajam pilnvarojuma apjomam, kas noteikts saskaņā ar 2004.gada 26.jūlija valdes lēmumu, protokols Nr. 25, valdes loceklim /pers. A/ kopumā no 2004.gada 6.oktobra bija noteikta atbildība par /Nodaļas nosaukums/ darbu, nosakot šādu pilnvarojuma apjomu pārstāvēt AAS /Nosaukums A/ un tiesības parakstīt uzņēmuma vadītāja vietā no AAS /Nosaukums A/ izejošos dokumentus:

1) pārstāvēt Sabiedrības intereses valsts un pašvaldības institūcijās, attiecībās ar fiziskām un juridiskām personām finanšu jautājumos;

2) parakstīt finanšu dokumentus kredītiestādēs;

3) parakstīt vēstules un dokumentus, kas saistīti ar debitoru saistību izpildes prasījumiem, klientu un sadarbības partneru savstarpējiem norēķiniem;

4) parakstīt atskaites, pārskatus un deklarācijas, kas iesniedzamas valsts un pašvaldību institūcijās;

5) parakstīt izziņas par darbinieku vidējo izpeļņu;

6) apliecināt maksājumu dokumentu kopiju pareizību;

7) parakstīt maksājumu norēķinus par apdrošināšanu;

8) slēgt apdrošināšanas līgumus ar fiziskām un juridiskām personām par nekustamā un kustamā īpašuma, meža, mājdzīvnieku, civiltiesiskās atbildības apdrošināšanu;

9) parakstīt dokumentus par apdrošināšanas atlīdzību izmaksu saskaņā ar noslēgtiem nekustamā un kustamā īpašuma, meža, mājdzīvnieku, civiltiesiskās atbilstības apdrošināšanas līgumiem par summu līdz Ls 1000,00;

10) slēgt pārapdrošināšanas līgumus.

Ar 2004.gada 26.jūlija AAS /Nosaukums A/ valdes lēmumu, protokols Nr. 25, 2.punkta 1.2.apakšpunktu (4.sējums 248.lapa) valdes loceklei /pers. E/ bija piešķirtas pilnvaras parakstīt dokumentus, kas attiecas tieši uz apdrošināšanas darījumiem, slēgt apdrošināšanas līgumus ar juridiskām un fiziskām personām, slēgt pārapdrošināšanas līgumus, slēgt starpniecības līgumus ar juridiskām personām, slēgt līgumus par pakalpojumu sniegšanu apdrošinātām personām, un slēgt sadarbības līgumus par apdrošināšanas informācijas apmaiņu un apdrošināšanas produktu pārdošanas veicināšanu, parakstīt apdrošināšanas atlīdzību aprēķina dokumentus un kases izdevuma orderus par apdrošināšanas atlīdzības izmaksu, parakstīt finanšu dokumentus kredītiestādēs.

Kad AAS /Nosaukums A/ valde 2004.gada 6.oktobra sēdē nolēma piešķirt valdes priekšsēdētājam un direktoram /pers. G/ ikgadējo atvaļinājumu no 2004.gada 11.oktobra līdz 17.oktobrim, vienlaicīgi valdes loceklei /pers. E/ laika periodā no 2004.gada 11.oktobra līdz 17.oktobrim bija uzdots

pildīt valdes priekšsēdētāja pienākumus un parakstīt visus dokumentus, ievērojot AAS /Nosaukums A/ statūtus un valdes reglamenta noteikumus.

Neskatoties uz /pers. E/, t.i., citai resora amatpersonai, piešķirtām tiesībām un pilnvarām valdes priekšsēdētāja un direktora /pers. G/ atvaļinājuma periodā un īpašām pilnvarām saistībā ar dokumentu parakstīšanu, kas attiecas tieši uz apdrošināšanas darījumiem, slēgt apdrošināšanas līgumus ar juridiskām un fiziskām personām, slēgt pārapdrošināšanas līgumus, slēgt starpniecības līgumus ar juridiskām personām, slēgt līgumus par pakalpojumu sniegšanu apdrošinātām personām, un slēgt sadarbības līgumus par apdrošināšanas informācijas apmaiņu un apdrošināšanas produktu pārdošanas veicināšanu, parakstīt apdrošināšanas atlīdzību aprēķina dokumentus un kases izdevuma orderus par apdrošināšanas atlīdzības izmaksu, parakstīt finanšu dokumentus kredītiestādēs, slēgt sadarbības līgumus par apdrošināšanas informācijas apmaiņu un apdrošināšanas produktu pārdošanu, AAS /Nosaukums A/ valdes loceklis /pers. A/, bez speciāla pilnvarojuma aizvietot /pers. G/ viņa atvaļinājuma periodā un parakstīt /pers. G/ atvaļinājuma laikā, būdams valsts amatpersona, acīmredzami tīši pārsniedza savas pilnvaras attiecībā uz veselības apdrošināšanas polišu izplatīšanas līgumu parakstīšanu ar SIA /Nosaukums B/.

/pers. A/ 2004.gada 12.oktobrī /adrese/, ignorējot /pers. E/ piešķirtās amata pilnvaras un uz /pers. G/ atvaļinājuma laiku piešķirtās papildus pilnvaras, pārkāpjot 2004.gada 6.oktobra valdes lēmumu (protokols Nr. 36), AAS /Nosaukums A/ vārdā kā valdes loceklis noslēdza sadarbības līgumu Nr.3/2004 par klientu piesaisti brīvprātīgajā apdrošināšanā un apdrošināšanas polišu, tai skaitā veselības polišu, izplatīšanu ar SIA /Nosaukums B/, ko pārstāvēja /pers. I/. Parakstītais līgums paredzēja maksāt SIA /Nosaukums B/ komisiju, kas procentuāli tiek aprēķināta no saņemtajām apdrošināšanas prēmijām par iepriekšējā ceturksnī noslēgtajiem apdrošināšanas līgumiem ar SIA /Nosaukums B/ piesaistītajiem klientiem, vai paredzēja noteikt citu komisijas aprēķina un samaksas kārtību.

Ar turpinātu noziedzīgu nodomu laikā, kad AAS /Nosaukums A/ valdes priekšsēdētājs un direktors /pers. G/ bija atgriezies no atvaļinājuma, /pers. A/ turpināja acīmredzami un tīši pārsniegt savas pilnvaras, jo 2004.gada 10.decembrī pie 2004.gada 12.oktobra Sadarbības līguma par pakalpojumu sniegšanu viņš /adrese/ parakstīja Vienošanās protokolu Nr.1, kas noteica komisijas aprēķina un samaksas kārtību attiecībā tieši uz veselības apdrošināšanu, veselības apdrošināšanu ārzemju braucienu laikā vai nelaimes gadījumu apdrošināšanu.

/pers. A/ parakstīja Vienošanās protokolu Nr. 1, kas paredzēja pārskaitīt piecu dienu laikā no parakstīšanas brīža uz SIA /Nosaukums B/ rēķinā uzrādīto kontu 20 000 latus (vai 28 457,44 EUR pēc Latvijas Bankas noteiktā kursa) kā avansa maksājumu par SIA /Nosaukums B/ laika posmā no 2004.gada 12.oktobra līdz 31.decembrim piesaistītajiem klientiem. /pers. A/ pārsniedza savas pilnvaras, jo šādas paraksta pilnvaras bija piešķirtas AAS /Nosaukums A/ valdes priekšsēdētājam un direktoram /pers. G/. Neskatoties uz attaisnojuma dokumentu trūkumu, /pers. A/ 2004.gada 13.decembrī, pārkāpjot savas dienesta pilnvaras, vīzēja vienošanās protokolu avansa apmaksai un nodrošināja maksājuma uzdevuma Nr./numurs/ nonākšanu sabiedrības grāmatvedībā, kā rezultātā 2004.gada 14.decembrī AAS /Nosaukums A/ pārskaitīja uz SIA /Nosaukums B/ kontu LVL 20 000.

Ar turpinātu noziedzīgu nodomu laikā, kad AAS /Nosaukums A/ valdes priekšsēdētājs un direktors /pers. G/ pildīja savus amata pienākumus, /pers. A/ turpināja acīmredzami un tīši pārsniegt savas amata pilnvaras, jo 2004.gada 21.decembrī pie 2004.gada 12.oktobra Sadarbības līguma par pakalpojumu sniegšanu viņš /adrese/ parakstīja Vienošanās protokolu Nr. 2 ar SIA /Nosaukums B/.

Saskaņā ar minētā vienošanās protokola Nr.2 1.punktu /pers. A/, tīši un acīmredzot pārsniedzot amata pilnvaras, vienpersoniski piekrita palielināt komisiju SIA /Nosaukums B/ par veselības apdrošināšanu uz 16%, bet saskaņā ar 2.punktu AAS /Nosaukums A/ apņēmās piecu darba dienu laikā no vienošanās parakstīšanas brīža pārskaitīt avansu LVL 26 000 (36 994,67 EUR) uz SIA /Nosaukums B/ iesniegtā rēķinā norādīto bankas kontu. Tā kā /pers. A/ parakstīja SIA /Nosaukums B/ rēķinu Nr./numurs/, tad 2004.gada 22.decembrī AAS /Nosaukums A/ pārskaitīja uz SIA /Nosaukums B/ kontu LVL 26 000 (36 994,67 EUR).

Šādi /pers. A/ pārsniedza savas pilnvaras, jo faktiski rīkojās AAS /Nosaukums A/ valdes priekšsēdētāja un direktora /pers. G/ pilnvaru apjomā gan attiecībā uz komisijas apmēra noteikšanu, gan uz dokumenta parakstīšanas tiesībām.

Tā kā turpmāk 2005.gada 24.janvārī AAS /Nosaukums A/ valdes loceklis /pers. A/ bez attaisnojuma dokumentiem, kas saistīti ar SIA /Nosaukums B/ darbu, parakstīja pielikumu 2004.gada 12.oktobra līgumam „Pārdotās polises Periods 2004.gada IV ceturksnis", kur norādīja, ka kopējā komisijas maksa par pārdotajām polisēm sastāda LVL 69 020,75 (EUR 98 207,68), tādējādi papildus SIA /Nosaukums B/ izmaksājama summa - LVL 23 020,75, tad 2005.gada 25.janvārī AAS /Nosaukums A/ pārskaitīja uz SIA /Nosaukums B/ kontu vēl LVL 23 020,75 (32 755,58 EUR).

Līdz ar to /pers. A/ veiktā līguma un divu vienošanās dokumentu parakstīšana, Vienošanās protokola Nr.1 vīzēšana apmaksas veikšanai 20 000 latu apmērā, komisijas maksas par veselības apdrošināšanu palielināšana SIA /Nosaukums B/ uz 16%, kas acīmredzami pārsniedza viņa kā AAS /Nosaukums A/ valdes locekļa pilnvaras un viņam ar AAS /Nosaukums A/ 2004.gada 6.oktobra rīkojumu Nr. /numurs/ „Par /pers. A/ pilnvarojuma apjomu no 06.10.2004. pārstāvēt Sabiedrību un tiesībām parakstīt uzņēmuma vadītāja vietā dokumentus" noteiktās pilnvaras, radīja būtisku kaitējumu ar likumu aizsargātām AAS /Nosaukums A/ tiesībām un interesēm. Būtiskais kaitējums izpaudās kā AAS /Nosaukums A/ nodarītais mantiskais zaudējums, kas pārsniedz piecas minimālās mēnešalgas gan attiecībā uz izpildei nodoto /pers. A/ vīzēto Vienošanās protokolu Nr.1, gan attiecībā uz visu sadarbības līgumu Nr.3/2004, kuru parakstīja un kura izpildi LVL 69 020,75 apmērā panāca /pers. A/. /pers. A/ nodarītais būtiskais kaitējums izpaudās arī tajā apstāklī, ka viņš zināja, ka SIA /Nosaukums B/ parakstītās saistības nepildīs, klientus negrasās piesaistīt un uz naudas izmaksas brīdi nav klientus piesaistījuši un apdrošināšanas polises izplatījuši. Tāpēc, parakstot līgumu, viņš kaitēja arī AAS /Nosaukums A/ valdes locekļa prestižam, grāva sabiedrības darbinieku uzticību valdes lēmumiem un rīcībai. Tīši, rīkojoties pretēji sava darba devēja interesēm, jo zināja par uzņēmuma parādiem un slikto finansiālo stāvokli, tīši un ļaunprātīgi mazinot sabiedrības peļņu, konkrēti: 2005.pārskata gada peļņa būtu par 52 916 latiem lielāka un uzņēmuma ienākuma nodoklis par 2005.gadu būtu par 10 353 latiem lielāks, kas ir ievērojami zaudējumi ar likumu aizsargātām valsts interesēm. Vienlaicīgi /pers. A/ diskreditēja AAS /Nosaukums A/ valdi visas sabiedrības acīs, mazināja sabiedrības uzticību apdrošināšanas sabiedrībām. Tādejādi /pers. A/ ar savu rīcību radīja kaitējumu ne tikai ar likumu aizsargātām AAS /Nosaukums A/ tiesībām un interesēm, bet arī kaitējumu pārvaldības kārtībai, kas attiecas uz apdrošināšanas jomu, mazinot pilsoņu uzticību apdrošināšanai un valsts amatpersonām, kas tajās ieņem amatus.

Šādas apsūdzētā darbības pirmās instances tiesā kvalificētas pēc Krimināllikuma 317.panta pirmās daļas (likuma 2004.gada 24.jūnija redakcijā)

Turklāt, saskaņā ar 1998.gada 1.jūlija darba līgumu starp /pers. A/ un AAS /Nosaukums A/, 2003.gada 24.aprīļa papildvienošanos Nr. 5, 2004.gada 6.oktobra paplašināto pilnvarojuma apjomu, kas noteikts saskaņā ar 2004.gada 26.jūlija valdes lēmumu, protokols Nr. 25, valdes loceklim /pers. A/ no 2004.gada 6.oktobra bija noteikta atbildība par /Nodaļas nosaukums/ un /Nodaļas nosaukums/ darbu, nosakot pilnvarojumu:

1) pārstāvēt Sabiedrības intereses valsts un pašvaldības institūcijās, attiecībās ar fiziskām un juridiskām personām finanšu jautājumos;
2) parakstīt finanšu dokumentus kredītiestādēs;
3) parakstīt vēstules un dokumentus, kas saistīti ar debitoru saistību izpildes prasījumiem, klientu un sadarbības partneru savstarpējiem norēķiniem;
4) parakstīt atskaites, pārskatus un deklarācijas, kas iesniedzamas valsts un pašvaldību institūcijās;
5) parakstīt izziņas par darbinieku vidējo izpeļņu;
6) apliecināt maksājumu dokumentu kopiju pareizību;
7) parakstīt maksājumu norēķinus par apdrošināšanu;
8) slēgt apdrošināšanas līgumus ar fiziskām un juridiskām personām par nekustamā un kustamā īpašuma, meža, mājdzīvnieku, civiltiesiskās

atbildības apdrošināšanu;

9) parakstīt dokumentus par apdrošināšanas atlīdzību izmaksu saskaņā ar noslēgtiem nekustamā un kustamā īpašuma, meža, mājdzīvnieku, civiltiesiskās atbilstības apdrošināšanas līgumiem par summu līdz Ls 1000,00;

10) slēgt pārapdrošināšanas līgumus.

Būdams 2004.gada 12.oktobrī acīmredzami pārkāpis savas dienesta pilnvaras, jo parakstīja AAS /Nosaukums A/ valdes priekšsēdētāja un direktora /pers. G/ un valdes locekles /pers. E/ vietā 2004.gada 12.oktobra līgumu Nr. 3/2004 un 2004.gada 10.decembrī Vienošanās protokolu Nr. 1 un 2004.gada 21.decembrī Vienošanās protokolu Nr. 2, /pers. A/, ļaunprātīgi izmantoja dienesta stāvokli saistībā ar 2004.gada 12.oktobra līguma un abu vienošanās protokolu izpildi, apzinoties, ka nekādus pakalpojumus saistībā ar līgumu Nr. 3/2004 uzņēmums AAS /Nosaukums A/ nav sniedzis.

Izmantojot savas pilnvaras, parakstīt maksājumu norēķinus par apdrošināšanu, kā arī par klientu un sadarbības partneru savstarpējiem norēķiniem, /pers. A/, /adrese/, laika periodā no 2004.gada 17.decembra līdz 2005.gada 24.janvārim vīzēja un parakstīja ar rezolūciju „APMAKSĀT" SIA /Nosaukums B/ divus rēķinus un parakstīja dokumentu ar nosaukumu „Pielikums 12.10.2004. līgumam Pārdotās polises Periods 2004.gada IV ceturksnis". Tādējādi AAS /Nosaukums A/ nelikumīgi pārskaitīja SIA /nosaukums B/ finanšu līdzekļus LVL 49 020,75 (69 750,24 EUR) apmērā. Konkrēti, /pers. A/ parakstīja 2004.gada 21.decembra rēķinu Nr./numurs/ vīzējot to ar 17.12.2004.g. datumu par 26 000 Ls (36 994,67 EUR) samaksu SIA /Nosaukums B/, bet 10.01.2005.g. parakstīja rēķinu Nr./numurs/ par 23 020,75 latu (32 755,58 EUR) samaksu SIA /Nosaukums B/.

Ar dienesta pilnvaru ļaunprātīgu izmantošanu /pers. A/ radīja būtisku kaitējumu pārvaldības kārtībai un ar likumu aizsargātām personas tiesībām un interesēm, jo ar /pers. A/ prettiesisko rīcību AAS /Nosaukums A/ ne tikai bija nodarīti zaudējumi LVL 49 020,75 (69 750,24 EUR), kas pārsniedz piecas minimālās mēnešalgas. /pers. A/ zināja, ka SIA /Nosaukums B/ parakstītās saistības nav pildījuši, klienti uz naudas izmaksas brīdi nav piesaistīti un apdrošināšanas polises nav izplatītas. Tāpat, /pers. A/ apzinājās, ka 2005.gada 24.janvārī parakstītais dokuments ar nosaukumu „Pielikums 12.10.2004. līgumam Pārdotās polises Periods 2004.gada IV ceturksnis" satur nepatiesus (viltotus) datus par 2014.gada 12.oktobrī starp AAS /Nosaukums A/ un SIA /Nosaukums B/ noslēgtā sadarbības līguma par pakalpojumu sniegšanu izpildi. Tāpēc /pers. A/, parakstot rēķinus, sagatavojot un parakstot it kā pārdoto polišu apkopojumu, kaitēja AAS /Nosaukums A/ valdes locekļa prestižam, grāva sabiedrības darbinieku uzticību valdes lēmumiem un rīcībai. Tīši, rīkojoties pretēji sava darba devēja interesēm, jo zināja par uzņēmuma parādiem un slikto finansiālo stāvokli, tīši un ļaunprātīgi mazināja sabiedrības peļņu, konkrēti: 2005.pārskata gada peļņa būtu par 52 916 latiem lielāka un uzņēmuma ienākuma nodoklis par 2005.gadu būtu par 10 353 latiem lielāks, kas ir ievērojami zaudējumi ar likumu aizsargātām valsts interesēm. Vienlaicīgi /pers. A/ diskreditēja AAS /Nosaukums A/ valdi visas sabiedrības acīs, mazināja sabiedrības uzticību apdrošināšanas sabiedrībām un to amatpersonu lēmumiem. Tādejādi /pers. A/ ar savu rīcību radīja kaitējumu ne tikai ar likumu aizsargātām AAS /Nosaukums A/ tiesībām un interesēm, bet arī kaitējumu pārvaldības kārtībai, kas attiecas uz apdrošināšanas jomu, mazinot pilsoņu uzticību apdrošināšanai un valsts amatpersonām, kas tajās ieņem amatus.

Šādas apsūdzētā darbības pirmās instances tiesā kvalificētas pēc Krimināllikuma 318.panta pirmās daļas (likuma 2004.gada 24.jūnija redakcijā).

/pers. A/ apsūdzēts par to, ka viņš atbalstīja krāpšanu lielos apmēros, t.i., atbalstīja svešas mantas iegūšanu lielos apmēros, ļaunprātīgi izmantojot uzticēšanos un ar viltu, šādos apstākļos:

/pers. A/ 2004.gada 12.oktobrī kā AAS /Nosaukums A/ vārdā kā valdes loceklis /adrese/, parakstīja sadarbības līgumu Nr. 3/2004 par klientu piesaisti brīvprātīgajā apdrošināšanā un apdrošināšanas polišu, tai skaitā, veselības polišu, izplatīšanu ar SIA /Nosaukums B/, ko pārstāvēja /pers. I/. Parakstītais līgums paredzēja maksāt SIA /Nosaukums B/ komisiju, kas procentuāli tiek aprēķināta no saņemtajām apdrošināšanas prēmijām par iepriekšējā ceturksnī noslēgtajiem apdrošināšanas līgumiem ar SIA /Nosaukums B/ piesaistītajiem klientiem, vai paredzēja noteikt citu komisijas aprēķina un samaksas kārtību. Vienlaicīgi, parakstot šo līgumu, /pers. A/ jau 2004. gada 12. oktobrī apzinājās, ka SIA /Nosaukums B/ negrasās pildīt savas saistības, t.i., piesaistīt klientus un izplatīt apdrošināšanas polises, jo šo līgumu parakstīja, pārkāpjot savas dienesta pilnvaras tajā, laikā kad AAS /Nosaukums A/ valdes priekšsēdētājs /pers. G/ atradās atvaļinājumā un pilnvaras parakstīt dokumentus, kas saistīti ar veselības apdrošināšanu, bija piešķirtas sabiedrības valdes loceklei /pers. E/. Turklāt, /pers. A/ uz līguma parakstīšanas brīdi uzskatīja, ka izmeklēšanā nenoskaidrotas personas ir ieinteresētas noslēgt krāpniecisku sadarbības līgumu starp AAS /Nosaukums A/ un SIA /Nosaukums B/, bet no savas puses krāpšanu atbalstīja, jo tad izmeklēšanā nenoskaidrotas personas viņu atbalstīs materiālā ziņā, kā arī sekmēs viņa nostiprināšanos esošajā AAS /Nosaukums A/ amatā.

Kad 2004.gada 10.decembrī AAS /Nosaukums A/ valdes loceklis /pers. A/ pie 2004.gada 12.oktobra sadarbības līguma /adrese/, parakstīja ar SIA /Nosaukums B/ direktoru /pers. I/ vienošanās protokolu Nr.1, apņemoties piecu darba dienu laikā no vienošanās parakstīšanas brīža no AAS /Nosaukums A/ konta pārskaitīt SIA /Nosaukums B/ avansu LVL 20000 (28457,44 EUR) un 2004.gada 13.decembrī vīzēja rīkojumu veikt apmaksu, viņa rīcībā nebija neviena attaisnojuma dokumenta par SIA /Nosaukums B/ veiktajiem ar līgumu saistītajiem pakalpojumiem. Tādejādi /pers. A/ izmantoja AAS /Nosaukums A/ darbinieku uzticēšanos viņam kā valdes loceklim ar paplašinātu pilnvaru apjomu, lai atbalstītu 20 000 latu izkrāpšanu no AAS /Nosaukums A/.

Kad 2004.gada 21.decembrī /adrese/, AAS /Nosaukums A/ valdes loceklis /pers. A/ parakstīja ar SIA /Nosaukums B/ direktors /pers. I/ vienošanās protokolu Nr. 2 pie 2004.gada 12.oktobra sadarbības līguma par pakalpojumu sniegšanu, tad neskatoties uz attaisnojuma dokumentu trūkumu par veiktajiem pakalpojumiem, /pers. A/ AAS /Nosaukums A/ vārdā apņēmās piecu darba dienu laikā no vienošanās parakstīšanas brīža pārskaitīt avansu LVL 26 000 (divdesmit seši tūkstoši latu) uz SIA /Nosaukums B/ iesniegtā rēķinā norādīto bankas kontu. Zinot par krāpšanu, /pers. A/ 2004.gada 17.decembrī parakstīja ar rezolūciju „APMAKSĀT" SIA /Nosaukums B/ rēķinu Nr./numurs/ par summu LVL 26000 (36994,67 EUR), kā rezultātā 2004.gada 22.decembrī AAS /Nosaukums A/ pārskaitīja uz SIA /Nosaukums B/ kontu LVL 26000 (36994,67 EUR), bet /pers. A/ atbalstīja šīs summas izkrāpšanu.

Turklāt, 2005.gada 24.janvārī /adrese/, AAS /Nosaukums A/ valdes loceklis /pers. A/ parakstīja dokumentu ar nosaukumu „Pielikums 12.10.2004. līgumam Pārdotās polises Periods 2004.gada IV ceturksnis", kurā norādīja, ka kopējā komisijas maksa par pārdotajām polisēm sastāda LVL 69020,75 (98207,68 EUR), aprēķinot, ka tādējādi papildus SIA /Nosaukums B/ apmaksājamā summa, atskaitot jau iepriekš samaksāto avansu LVL 46000 (65452,10 EUR), ir LVL 23020,75 (32755,58 EUR). 2005.gada 24.janvārī parakstot ar rezolūciju „APMAKSĀT" SIA /Nosaukums B/ rēķinu Nr./numurs/ par summu LVL 23020,75 (32755,58 EUR), /pers. A/ atbalstīja, ka 2005.gada 25.janvārī no AAS /Nosaukums A/ konta tiek izkrāpti LVL 23020,75 (32755,58 EUR).

Tā kā SIA /Nosaukums B/ nebija sniegusi AAS /Nosaukums A/ 2004.gada 12.oktobrī noslēgtajā sadarbības līgumā par pakalpojumu sniegšanu norādītos pakalpojumus un dokumentā ar nosaukumu „Pielikums 12.10.2004. līgumam Pārdotās polises Periods 2004.gada IV ceturksnis", kuru parakstīja AAS /Nosaukums A/ valdes loceklis /pers. A/, norādītie dati par pārdotajām polisēm ir nepatiesi (viltoti), tad /pers. A/ atbalstīja no AAS /Nosaukums A/ esošajiem finanšu līdzekļiem 2004.gada 14.decembrī, 22.decembrī un 2005.gada 25.janvārī SIA /Nosaukums B/ kopā LVL 69020,75 (EUR 98207,68) apmērā izkrāpšanu, kas ir uzskatāmi par zaudējumiem lielos apmēros.

Saskaņā ar apsūdzību šādas /pers. A/ darbības kvalificētas pēc Krimināllikuma 20.panta ceturtās daļas - 177.panta trešās daļas (likuma 2004.gada 24.jūnija redakcijā).

Ar pirmās instances tiesas spriedumu /pers. A/ apsūdzībā pēc Krimināllikuma 20.panta ceturtās daļas - 177.panta trešās daļas atzīts par nevainīgu un attaisnots.

Par pirmās instances tiesas spriedumu Rīgas tiesas apgabala prokuratūras prokurore M.Broka iesniedza apelācijas protestu un apsūdzētais /pers. A/ iesniedza apelācijas sūdzību.

Rīgas tiesas apgabala prokuratūras prokurore M.Broka apelācijas protestā lūdz atcelt pirmās instances tiesas spriedumu pilnībā un taisīt jaunu spriedumu, /pers. A/ atzīstot par vainīgu un sodot par noziedzīgu nodarījumu izdarīšanu, kas paredzēti Krimināllikuma 317.panta otrajā daļā, 318.panta otrajā daļā, 20.panta ceturtajā daļā – 177.panta trešajā daļā.

Apsūdzētais /pers. A/ apelācijas sūdzībā lūdz atcelt pirmās instances tiesas spriedumu daļā par viņa atzīšanu par vainīgu un sodīšanu par Krimināllikuma 317.panta pirmajā daļā un 318.panta pirmajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu izdarīšanu, par kaitējuma kompensācijas un procesuālo izdevumi piedziņu, un izbeigt kriminālprocesu.

Apelācijas instances tiesas sēdē prokurore M.Broka apelācijas protestu uzturēja atbilstoši tajā izklāstītajai motivācijai un lūdza to apmierināt.

Apsūdzētais /pers. A/ savu apelācijas sūdzību uzturēja atbilstoši tajā izklāstītajai motivācijai.

Apsūdzētā /pers. A/ aizstāvis O.Svilāns apelācijas sūdzībai pievienojās un lūdza to apmierināt.

Cietušā Rīgas domes pārstāve /pers. R/ apelācijas protestu atzina par pamatotu, lūdza to apmierināt. Uzturēja savus pirmās instances tiesā sniegtos paskaidrojumus.

Motīvu daļa

Pārbaudījusi lietas materiālus, apsvērusi apelācijas sūdzības un apelācijas protesta motīvus un uzklausījusi procesā iesaistītās personas, Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija (turpmāk – tiesas kolēģija) atzīst, ka pirmās instances tiesas spriedums atceļams daļā par /pers. A/ notiesāšanu pēc Krimināllikuma 317.panta pirmās daļas un 318.panta pirmās daļas, par kaitējuma kompensācijas piedziņu un procesuālo izdevumu piedziņu. Pārējā daļā pirmās instances tiesas spriedums atstājams negrozīts.

Tiesas kolēģija atzīst, ka apsūdzētā vainīgums Krimināllikuma 317.panta pirmajā daļā un 318.panta pirmajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu izdarīšanā pierādīts ar pirmās instances tiesas spriedumā norādītiem pierādījumiem, kurus tiesa novērtējusi atbilstoši Kriminālprocesa likuma 511.panta un 512.panta prasībām, tos spriedumā pareizi izklāstījusi un analizējusi, motivējot, kādiem pierādījumiem tiesa piešķir vai nepiešķir ticamību. Secinājumi spriedumā par apsūdzētā vainīgumu atbilst apelācijas tiesas sēdē pārbaudītiem lietas materiāliem, ko apelācijas tiesa veica saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 562.panta nosacījumiem.

Apelācijas instances tiesa pirmās instances tiesas spriedumā minētos pierādījumus un atzinumus atzīst par pareiziem un pārvērtēt pirmās instances tiesas pareizi izdarītos secinājumus saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 564.panta sesto daļu apelācijas instances tiesai nav nepieciešams.

Citādam pierādījumu novērtējumam apelācijas instances tiesā nav pamata, bet prokurores apelācijas protestā izteiktie argumenti par apsūdzētā darbību kvalifikāciju pēc Krimināllikuma 317.panta otrās daļas un 318.panta otrās daļas noraidāmi sekojošu apsvērumu dēļ:

apsūdzētais /pers. A/ apelācijas instances tiesā uzturēja savas pirmās instances tiesā sniegtās liecības, papildus liecināt neko nevēlējās.

No apsūdzētā pirmās instances tiesā sniegtajām liecībām izriet, ka 2004./2005.gadā viņš strādāja AAS /nosaukums A/ dažādos amatos, bija arī valdes loceklis. Valdes sēdē viņa pilnvaras tikušas paplašinātas un viņam piešķirtas tiesības parakstīt līgumus par apdrošināšanas starpniecību. Šādi līgumi tajā laikā tika slēgti ļoti daudz un tajā periodā iekšējā kārtība, kā tos reģistrēt, nebija. Vēlāk līgumi tika reģistrēti elektroniski, lai izslēgtu iespēju tos parakstīt vēlāk. Līgumi bija standartizēti, tajos tika noteikta apdrošināšanas starpniecības komisija procentuālā izteiksmē. Tā kā viņam bija piešķirtas paraksta tiesības, valdes priekšsēdētājs /pers. G/ deva mutisku rīkojumu sagatavot līgumu un organizēt procesu, lai tiktu parakstīts starpniecības līgums par apdrošināšanas pakalpojumu sniegšanu ar SIA /nosaukums B/. Liecināja, ka nepazīst nevienu no otras puses pārstāvjiem, firmas kontaktus deva valdes priekšsēdētājs. Viņš aizpildīja rekvizītu zonu un līgumu e-pastā nosūtīja otrai pusei izskatīšanai un parakstīšanai. Neatceras kā šis līgums tika atgriezts atpakaļ. /pers. G/ viņu neinformēja par to, kāpēc šāds līgums jānoslēdz, bet viņš nav iebildis, jo baidījies zaudēt darbu. Valdes priekšsēdētājs lūdza viņam parakstīt šādu līgumu, un viņam neradās nekādas šaubas vai aizdomas, ka tas varētu būt nelikumīgi. Par to, vai konkrētais uzņēmums ir vai nav piesaistījis kādus apdrošināšanas klientus, viņam informācija parasti tika sniegta no uzņēmumā esošās datorprogrammas. /pers. G/ teica, ka darījums faktiski nebūtu, ka šāds darījums jānoformē, lai varētu samaksāt naudu caur uzņēmumu. Apdrošināšanas notika ilgākā laika periodā, polises tika gatavotas un pakāpeniski izsniegtas trīs mēnešu laikā, summa tika savākta pakāpeniski. /pers. G/ prasīja, lai tiktu noslēgti arī vienošanās protokoli par avansu izmaksu apdrošināšanas starpniekam, divas reizes bija maksāts avanss un 2015.gada sākumā bija galīgais norēķins, kurš tika noteikts no datora programmas izdrukas, šāda izdruka tika sagatavota un viņš kā /amats/ to parakstīja, lai tā būtu pie vienošanās protokoliem. Tā kā viņš parakstīja līgumu, viņš parakstīja arī vienošanās protokolus. Tad, kad maksājuma pieprasījumi, atbilstoši parakstītajiem vienošanās protokoliem par avansiem un pēc tam par galīgo norēķinu, tika saņemti /nosaukums A/, attiecīgi tika gatavoti grāmatvedībā maksājuma uzdevumi un saskaņā ar tā laika pastāvošo kārtību jebkura banka prasīja dokumentus iesniegt papīra formātā trīs eksemplāros, kur uz viena bija jābūt vismaz diviem parakstiem. Viens no tiem bija valdes priekšsēdētaja paraksts vai viņa vietnieces administratīvi saimnieciskajos jautājumos paraksts un galvenās grāmatvedes paraksts. Līdz ar to par katru maksājumu bija zināms uzņēmuma vadībai. Neviens maksājums bankā nevarēja tikt iesniegts bez šo amatpersonu informēšanas. Sākotnēji viņam nebija iemesla būt aizdomīgam attiecībā uz /pers. G/. Kad sākās izmeklēšana, daudzas lietas saprata un savu viedokli mainīja. Paskaidroja, ka viņa rīcībā nav neviena dokumenta vai citu pierādījumu, kas apliecinātu, ka /pers. G/ būtu viņam devis rīkojumus, bet viņš bija tiesīgs parakstīt šādu līgumu. Liecināja, ka izmeklēšanā bija norādījis uz valdes sēdes protokolu lapām, kuras, viņaprāt, tika izmainītas. Viņam tika piešķirtas tiesības parakstīt gan īpašuma apdrošināšanā kaut kādus dokumentus, gan starpniecības līgumus, gan pārapdrošināšanas līgumus. Iepriekš šādas tiesības viņam nebija. Viņš atbildēja par finanšu departamentu, kur ietilpa arī grāmatvedība un tai brīdī, kad mainījās paraksta tiesības, viņam daļēji uzlika atbildību par īpašumu apdrošināšanu, par atlīdzībām. Iekšējā kārtība bija tāda, ka viņš kā vadītājs vīzēja gandrīz visus uzņēmuma dokumentus un līgumus, izņemot apdrošināšanas starpniecības līgumus, kuri bija standartizēti. Par apdrošināšanas jomu atbildēja /pers. E/. Valdes sēdē tika mainītas paraksta tiesības un arī viņam tika noteiktas paraksta tiesības saistībā uz pārapdrošināšanu, saistībā uz īpašuma apdrošināšanu un saistībā ar apdrošināšanas starpniecību. Toreiz nepārliecinājās, vai šis uzņēmums var izpildīt uzņemtās saistības. Viņi vērtēja līguma ekonomisko izdevīgumu un tas vēl aizvien būtu ekonomiski izdevīgs.

No apsūdzētā pirmstiesas procesā aizdomās turētā statusā sniegtajām liecībām, kuras pirmās instances tiesā nolasītas Kriminālprocesa likuma 503.panta ceturtās daļas kārtībā, izriet, ka viņš uzskata, ka bija pilnvarots AAS /Nosaukums A/ vārdā parakstīt 2004.gada 12.oktobra sadarbības līgumu ar SIA /Nosaukums B/, kas tika noteikts ar AAS /nosaukums A/ valdes 2004.gada 6.oktobra lēmumu. Liecināja, ka viņam ir aizdomas, ka pēc tam, kad AAS /nosaukums A/ valdes 2004.gada 6.oktobra sēdes protokols bija parakstīts, tika samainītas protokola lapas, kurās bija noteikts viņam piešķirtā pilnvarojuma apjoms, bet viņam nav saglabājies minētais valdes sēdes protokols. Liecināja, ka nezina, kad lapas protokolā varēja tikt samainītas un kurš to varēja izdarīt. Attiecībā uz līguma ar SIA /Nosaukums B/ noslēgšanas apstākļiem liecināja, ka līgumu parakstīja pēc AAS /Nosaukums A/ valdes priekšsēdētāja /pers. G/ uzdevuma. /pers. G/ atnācis pie viņa uz darba kabinetu un teicis, ka jānoslēdz šāds līgums ar SIA /Nosaukums B/, jo no AAS /Nosaukums A/ kādas personas pieprasa finanšu līdzekļus, lai uzņēmuma interesēs tiktu pieņemti kādi pozitīvi lēmumi. Neko vairāk /pers. G/ par šī darījuma nepieciešamību nav paskaidrojis un viņš arī neko nav jautājis, jo /pers. G/ bija viņa priekšnieks un bija jāpilda viņa dotie

uzdevumi. Līgumu parakstījis, jo baidījies pazaudēt savu darba vietu. Liecināja, ka nekādi materiāli vai nemateriāli labumi viņam par minētā līguma parakstīšanu netika apsolīti un par to arī neko nesaņēma. Liecināja, ka viņam uzņēmumā bija pietiekami labs atalgojums, tādēļ vienīgā motivācija, kādēļ parakstīja līgumu ar SIA /nosaukums B/, bija saglabāt savu darba vietu. Ar SIA /nosaukums B/ noslēgtais līgums bija standarta līgums. /pers. G/ viņam nodevis SIA /Nosaukums B/ rekvizītus, viņš sastādījis līgumu un, visticamāk, elektroniski to nosūtījis SIA /Nosaukums B/, pēc tam viņam tika iedots no SIA /Nosaukums B/ puses parakstīts līgums papīra formātā, kuru viņš parakstīja. Pieļauj, ka viņam jau parakstītu līgumu nodeva vai /pers. G/ vai sekretāre, precīzi neatceras. Pieļauj, ka laikā, kad tika parakstīts līgums, /pers. G/ atradās atvaļinājumā, jo citā gadījumā līgumu nebūtu parakstījis. Vienošanās protokoli pie 2004.gada 12.oktobra sadarbības līguma ar SIA /Nosaukums B/ tika parakstīti, lai radītu iespēju izmaksāt avansu SIA /Nosaukums B/ atbilstoši tām summām, kuras /pers. G/ nosauca. /pers. G/ viņam pateica, ka steidzami nepieciešams pārskaitīt līdzekļus SIA /Nosaukums B/, tādēļ nepieciešams parakstīt vienošanās protokolus. Šie vienošanās protokoli varēja būt standarta formas, kādus tajā laikā slēdza AAS /Nosaukums A/. Liecināja, ka apzinājās, ka līgums ar SIA /nosaukums B/ ir fiktīvs un nekādus pakalpojumus minētais uzņēmums AAS /nosaukums A/ nesniegs. No SIA /Nosaukums B/ tika saņemti rēķini, uz kā pamata minētajam uzņēmumam tika pārskaitīti AAS /Nosaukums A/ finanšu līdzekļi. SIA /Nosaukums B/ iesniegtos rēķinus akceptēja viņš kā /amats/ finanšu jautājumos un AAS /Nosaukums A/ valdes priekšsēdētājs /pers. G/, jo bez viņa paraksta rēķinus par šādām summām nevarēja apmaksāt. Liecināja, ka viņam nebija pirmā paraksta tiesības bankā, līdz ar ko tikai ar viņa parakstu šāds rēķins nevarēja tikt apmaksāts, bija nepieciešams valdes priekšsēdētāja paraksts. Akceptētie rēķini tika nodoti grāmatvedībai, kur sagatavoja maksājuma uzdevumu, kuru parakstīja valdes priekšsēdētājs un tikai pēc tam tas tika nogādāts un iesniegts kredītiestādē. Liecināja, ka viņam vairākās bankās bija paraksta tiesības parakstīt depozīta līgumus. 2005.gada 24.janvārī viņš parakstīja pārskatu par pārdotajām polisēm, informācija tika ņemta no reāliem datiem no datorsistēmas, bet viņš apzinājās, ka SIA /Nosaukums B/ reāli nav pildījis līgumus un šie dati uz minēto līgumu neattiecas. Tas bija nepieciešams, lai tiktu pamatoti veiktie naudas pārskaitījumi uz SIA /nosaukums B/ kontu. Liecināja, ka ar SIA /Nosaukums B/ amatpersonām vai pārstāvjiem viņš personiski nav pazīstams un nekad nav ar viņiem saticies. Darījums ar SIA /Nosaukums B/ pilnībā tika kārtots caur AAS /nosaukums A/ valdes priekšsēdētāju /pers. G/ (8.sējums 214. – 216.lapa).

Tiesas kolēģijas secina, ka prokurore apelācijas protestā maldīgi norādījusi, ka pirmās instances tiesa nepamatoti nav vērtējusi apsūdzētā pirmstiesas procesā sniegtās liecības liecinieka statusā, atzīstot tās par pierādīšanā neizmantojamām.

Pirmās instances tiesa tiesas sēdē nolasīja /pers. A/ pirmstiesas kriminālprocesā sniegtās liecības 2011.gada 21.februārī, 2013.gada 6.augustā, 2013.gada 19.septembrī, kad /pers. A/ tika nopratināts kā liecinieks (8.sējums 91. – 94.lapa, 171. – 174.lapa, 175. – 178.lapa).

Šajā kriminālprocesā /pers. A/ nopratināts kā aizdomās turētais 2014.gada 3.oktobrī (8.sējums 214. – 216.lapa).

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 109.panta pirmo daļu liecinieks ir persona, kura likumā noteiktajā kārtībā uzaicināta sniegt ziņas (liecināt) par kriminālprocesā pierādāmajiem apstākļiem un ar tiem saistītajiem faktiem un palīgfaktiem.

Kriminālprocesa likuma 110.panta trešās daļas 2.punkts paredz, ka lieciniekam ir tiesības neliecināt pret sevi un saviem tuviniekiem. Savukārt atbilstoši Kriminālprocesa likuma 111.panta pirmās daļas pirmajam teikumam lieciniekam, atbildot uz uzdotajiem jautājumiem, jāsniedz tikai patiesas ziņas un jāliecina par visu, kas viņam zināms saistībā ar konkrēto noziedzīgo nodarījumu.

Kriminālprocesa likuma 60.^{2}pants noteic personas, kurai ir tiesības uz aizstāvību, pamattiesības kriminālprocesā. Tostarp šā panta pirmās daļas 8.punkts noteic tiesības sniegt liecību vai atteikties liecināt. Savukārt Kriminālprocesa likuma 150.pants regulē personas, kurai ir tiesības uz aizstāvību, pratināšanu. Šā panta ceturtā daļa noteic, ka pirmās pratināšanas sākumā personai izskaidro tās tiesības neliecināt un brīdina, ka visu, kas tiks teikts, var izmantot pret šo personu.

No iepriekš norādītajām tiesību normām izriet, ka lieciniekam un personai, kurai ir tiesības uz aizstāvību, piešķirto tiesību neliecināt apjoms un sekas par nepatiesu liecību sniegšanu ir atšķirīgas. Proti, personām, kurām ir tiesības uz aizstāvību, ir tiesības neliecināt, kas ietver gan tiesības klusēt, gan tiesības neatbildēt uz konkrētiem jautājumiem, neparedzot atbildību par nepatiesu liecību sniegšanu. Savukārt lieciniekam tiesības neliecināt ir noteiktas ierobežotā apjomā, turklāt lieciniekam ir pienākums sniegt patiesas liecības.

Augstākā tiesa, atsaucoties uz Latvijas Republikā atzītu tiesību zinātnieku viedokli, paudusi atziņu, ka, lemjot jautājumu par personas faktisko atbilstību lieciniekastatusam, un, vai uz viņu bija attiecināma Kriminālprocesa likuma 111.panta pirmajā daļā lieciniekam izvirzītā prasība – sniegt patiesu liecību, nozīme ir nevis personas procesuālajam statusam, kam šajā gadījumā ir vienīgi formāls raksturs, bet gan personas faktiskajai saistībai ar konkrēto noziedzīgo nodarījumu.

Saskaņā ar Starptautiskā pakta par pilsoņu un politiskajām tiesībām 14.panta trešās daļas g) punktu ikvienam ir tiesības, ja tiek izskatīta jebkura viņam uzrādīta krimināllapsūdzība, netikt piespiestam dot liecības pašam pret sevi vai atzīt sevi par vainīgu.

Eiropas Cilvēktiesību tiesa savā judikatūrā (*sk. Eiropas Cilvēktiesību tiesas 1996.gada 8.februāra sprieduma lietā „John Murray v. United Kingdom", iesnieguma Nr. 18731/91, 45.punktu; Eiropas Cilvēktiesību tiesas 1996.gada 17.decembra sprieduma lietā „Saunders v. United Kingdom", iesnieguma Nr. 19187/91, 68.punktu*) norādījusi, ka tiesības sevi neapsūdzēt ir vispārēji atzīts starptautisks princips, kas izriet no tiesību uz taisnīgu tiesu satura.

Juridiskajā literatūrā pausta atziņa, ka gadījumā, ja lieciniekaprocesuālais statuss mainās uz personas, kurai ir tiesības uz aizstāvību, statusu, amatpersonām, kuras veic kriminālprocesu, ir pienākums nodrošināt, ka šādā gadījumā tiek ievērotas personu tiesības neliecināt pilnā apjomā (*sk. Ņesterova I. Tiesības sevi neapsūdzēt kriminālprocesā. Latvijas Universitātes Juridiskā fakultāte. Promocijas darbs. Rīga, 2013, 170.lpp. Pieejams https://dspace.lu.lv/dspace/bitstream/handle/7/5200/34504?Promocijas_darbs_IrenaNesterova_08112013.pdf?sequence=1*).

Minētais princips ietverts arī Kriminālprocesa likumā. Proti, ar 2016.gada 18.februāra likumu „Grozījumi Kriminālprocesa likumā", kas stājās spēkā 2016.gada 23.martā, Kriminālprocesa likuma 151.panta otrā daļa papildināta ar teikumu šādā redakcijā: „Ja lieciniekapratināšanas laikā konstatē, ka ir pamats mainīt lieciniekaprocesuālo statusu, nosakot, ka tas ir persona, kurai ir tiesības uz aizstāvību, šādas personas pratināšanu lieciniekastatusā pārtrauc" (*sk. Augstākās tiesas 2012.gada 17.decembra lēmumu lietā Nr. SKK?174/2012; 2017.gada 30.maija lēmums lietā Nr. SKK-60/2017).*

Pamatojoties uz izklāstīto, tiesas kolēģija secina, ka, lai noteiktu, vai ziņas, kuras iegūtas, pratinot apsūdzēto lieciniekastatusā, atbilstoši Kriminālprocesa likuma 130.pantā noteiktajam ir pieļaujamas un pierādīšanā izmantojamas, nozīme ir apstākļiem, kas noteic personas faktisko saistību ar konkrēto noziedzīgo nodarījumu un to, vai persona pamatoti pratināta kā liecinieks.

Tiesas kolēģija, izvērtējot /pers. A/ faktisko saistību ar nodarījumu celtās apsūdzības ietvaros un spriedumā norādītos apstākļus, atzīst, ka /pers. A/ pirmstiesas kriminālprocesā lieciniekastatusā sniegtās liecības atbilstoši Kriminālprocesa likuma 130.panta otrās daļas nosacījumiem nav pieļaujamas un nav izmantojamas viņa vainas pierādīšanai, kā to pamatoti konstatējusi pirmās instances tiesa.

Apsūdzība pirmās instances tiesas spriedumā norādītos argumentus par /pers. A/ tiesībām uz aizstāvību nav atspēkojusi.

Pirmās instances tiesas spriedumā ir atreferējusi lieciniekuu /pers. E/, /pers. AB/, /pers. AC/, /pers. AD/, /pers. AE/, /pers. AF/, /pers. G/, /pers. AG/, /pers. AH/, /pers. AI/, /pers. AJ/, /pers. AK/, /pers. AL/, /pers. AM/, /pers. AN/, /pers. AO/, /pers. AP/, /pers. AR/, /pers. AS/, /pers. AT/, /pers. AU/, /pers. I/, /pers. AV/, /pers. AZ/, /pers. B0/, /pers. BA/, /pers. BB/, /pers. BC/ liecības, kā arī pārbaudītos rakstveida pierādījumus, kuras šajā nolēmumā tiesas kolēģija neatkārto.

Pirmās instances tiesa spriedumā ir vērtējusi un analizējusi šos pierādījumus, pamatoti atzīstot, ka /pers. A/ no uzrādītās apsūdzības ir izslēdzama

kvalificējošā pazīme "mantkārīgs nolūks" un viņa darbības kvalificējamas pēc Krimināllikuma 317.panta pirmās daļas un 318.panta pirmās daļas.

Pirmās instances tiesa pamatoti konstatējusi, ka ar lietā esošajiem un tiesas izmeklēšanā pārbaudītajiem pierādījumiem ir pierādīts, ka /pers. A/ bija valsts amatpersona Krimināllikuma 317.panta un 318.panta izpratnē, ņemot vērā to, ka AAS /nosaukums A/ bija Rīgas pašvaldības, t.i., Rīgas domes kapitālsabiedrība, /pers. A/ kā valdes loceklim un AAS /nosaukums A/ /amats/ bija tiesības rīkoties ar AAS /nosaukums A/ finanšu līdzekļiem.

Pirmās instances tiesa pamatoti atzinusi, ka lietā esošie dokumenti apstiprina /pers. A/ kā /amats/, valdes locekļa, /amats/ tiesību apjomu, kas norādīts apsūdzībā, un ir pierādīts, ka /pers. A/ apsūdzībā norādītajā laikā pildīja /amats/ pienākumus AAS /Nosaukums A/, kā arī bija AAS /Nosaukums A/ valdes loceklis, taču viņam nebija piešķirtas tiesības patstāvīgi uzņēmuma vārdā parakstīt veselības apdrošināšanas polišu izplatīšanas līgumus ar juridiskām personām.

Šādas pilnvaras bija piešķirtas tikai valdes priekšsēdētājam un valdes loceklei /pers. E/. Par to, ka katram valdes loceklim bija sava atbildības joma un pilnvaru apjoms, liecināja bijušie valdes locekļi - liecinieki /pers. E/ un /pers. AD/.

Lietā esošie pierādījumi atspēko /pers. A/ apgalvojumu, ka 2004.gada 6.oktobra valdes sēdē, par kuru sastādīts valdes sēdes protokols Nr. 36, viņam tika piešķirtas pilnvaras, kas ietvēra tiesības parakstīt uzņēmuma vārdā veselības apdrošināšanas polišu izplatīšanas līgumus ar juridiskām personām, bet šis valdes sēdes protokols esot pēc parakstīšanas izlabots. Lieciniece /pers. AD/ liecināja, ka viņa bijusi tā, kas gatavojusi valdes sēžu protokolus, kuri stāvējuši viņas darba kabinetā, un apgalvoja, ka nav bijuši gadījumi, kad pēc parakstīšanas viņa būtu kādu protokolu mainījusi vai labojusi, to nav lūdzis viņai darīt arī /pers. G/. Tiesai nav pamats neticēt un apšaubīt lieciniece liecības, jo lieciniece ir brīdināta par apzinātu nepatiesu liecību sniegšanu, turklāt, neviens cits lietā esošais pierādījums nenorāda uz to, ka AAS /nosaukums A/ valdes sēdes protokoli tikuši pēc parakstīšanas laboti vai koriģēti.

Apelācijas instances tiesā /pers. A/ nenorādīja uz apstākļiem, kāpēc liecinieces liecības nav ticamas.

Attiecībā uz apsūdzību pēc Krimināllikuma 317.panta pirmās daļas pirmās instances tiesa pareizi atzinusi, ka ar iegūtajiem pierādījumiem ir ārpus saprātīgām šaubām pierādīts, ka tieši /pers. A/, būdams AAS /nosaukums A/ valdes loceklis, noslēdzis sadarbības līgumu Nr. 3/2004 par klientu piesaisti brīvprātīgajā apdrošināšanā un apdrošināšanas polišu, tai skaitā, veselības polišu, izplatīšanu ar SIA /Nosaukums B/.

Tāpat ir pierādīts, ka pēc sadarbības līguma noslēgšanas tieši /pers. A/, būdams AAS /nosaukums A/ valdes loceklis, noslēdzis ar SIA /nosaukums B/ pie minētā līguma Vienošanās protokolus Nr. 1 un Nr. 2. Balstoties uz šīm vienošanām, AAS /nosaukums A/ izmaksāja SIA /nosaukums B/ avansa maksājumus 20000 LVL (28457,44 EUR) un 26000 LVL (36994,67 EUR), pārskaitot tos uz SIA /nosaukums B/ bankas kontu.

Tieši /pers. A/ parakstīja pielikumu 2004.gada 12.oktobra līgumam „Pārdotās polises Periods 2004.gada IV ceturksnis", kur norādīts, ka kopējā komisijas maksa par pārdotajām polisēm ir 69020,75 LVL (98207,68 EUR), un tā rezultātā papildus SIA /Nosaukums B/ tika pārskaitīta nauda 23020,75 LVL (32755,58 EUR).

Pirmās instances tiesa atzinusi, ka ārpus saprātīgām šaubām lietā pierādīts, ka /pers. A/ darbību rezultātā SIA /nosaukums B/ pārskaitīta nauda 69 020,75 LVL kā samaksa par iepriekš noslēgto sadarbības līgumu ar AAS /nosaukums A/ /pers. A/ vārdā.

Attiecībā par apsūdzību pēc Krimināllikuma 318.panta pirmās daļas pirmās instances tiesa pareizi atzinusi, ka ar lietā iegūtajiem pierādījumiem ārpus saprātīgām šaubām pierādīts, ka tieši /pers. A/ laika periodā no 2004.gada 17.decembra līdz 2005.gada 24.janvārim vīzējis un parakstījis SIA /Nosaukums B/ divus rēķinus (17.12.2004.g. rēķins par 26 000 LVL un 10.01.2005.g. rēķins par 23 020,75 LVL), un dokumentu „Pielikums 12.10.2004. līgumam Pārdotās polises Periods 2004.gada IV ceturksnis", kas bija pamats tam, ka AAS /Nosaukums A/ pārskaitīja SIA /nosaukums B/ finanšu līdzekļus LVL 49 020,75 (69 750,24 EUR).

/pers. A/ nodomu apsūdzībā pēc Krimināllikuma 317.panta pirmās daļas pierāda viņa pirmstiesas procesā un tiesā sniegtās liecības, kā arī viņa faktiskās darbības, jo /pers. A/ sadarbības līgumu, vienošanās Nr. 1 un Nr. 2 un dokumentus, uz kuru pamata tika samaksāta nauda SIA /nosaukums B/, parakstījis, apzinoties, ka faktiski SIA /nosaukums B/ neveiks līgumā noteiktās darbības, proti, nepiesaistīs klientus.

No /pers. A/ liecībām izriet, ka viņš ir apzinājies, ka sadarbības līgums ar SIA /nosaukums B/ ir fiktīvs un līgumsaistībās netiks pildītas. Tomēr /pers. A/ sadarbības līgumu parakstīja, kā arī vēlāk parakstīja vienošanās protokolus Nr. 1 un Nr. 2 un pielikumu 2004.gada 12.oktobra līgumam „Pārdotās polises Periods 2004.gada IV ceturksnis", kas bija pamats AAS /nosaukums A/ grāmatvedībai samaksāt SIA /nosaukums B/ naudu kopsummā 69 020,75 Ls (98 207,68 EUR).

Ar dienesta pilnvaru pārsniegšanu /pers. A/ darbību rezultātā tika radīts būtiskais kaitējums, jo AAS /Nosaukums A/ nodarīts mantisks zaudējums Ls 69 020,75 (98 207,68 EUR), kas pārsniedza piecas minimālās mēnešalgas, kā arī /pers. A/ ar savu rīcību, apzinoties, ka SIA /Nosaukums B/ saistības nepildīs, kaitēja AAS /Nosaukums A/ valdes locekļa prestižam, jo grāva sabiedrības darbinieku uzticību valdes lēmumiem un rīcībai.

Šāda /pers. A/ rīcība ir pretēja sava darba devēja interesēm, jo /pers. A/, zinot par uzņēmuma parādiem un slikto finansiālo stāvokli, tīši un ļaunprātīgi mazināja sabiedrības peļņu, jo, ja /pers. A/ nebūtu uzņēmies saistības ar SIA /nosaukums B/, 2005.gadā peļņa būtu par 52 916 latiem lielāka un uzņēmuma ienākuma nodoklis par 2005.gadu būtu par 10 353 latiem lielāks, kas ir uzskatāmi par ievērojamiem zaudējumiem ar likumu aizsargātām valsts interesēm. /pers. A/ diskreditējis AAS /Nosaukums A/ valdi arī visas sabiedrības acīs, mazinājis sabiedrības uzticību apdrošināšanas sabiedrībām.

/pers. A/ nodomu apsūdzībā pēc Krimināllikuma 318.panta pirmās daļas pierāda viņa pirmstiesas procesā un tiesā sniegtās liecības, kā arī viņa faktiskās darbības, jo /pers. A/ vīzēja un parakstīja SIA /Nosaukums B/ rēķinus (17.12.2004.g. rēķins par 26 000 latiem un 10.01.2005.g. rēķins par 23 020,75 latiem) un dokumentu „Pielikums 12.10.2004. līgumam Pārdotās polises Periods 2004.gada IV ceturksnis", apzinoties, ka faktiski SIA /nosaukums B/ saistības nav izpildījis un nav pamats izmaksāt piestādītajos rēķinos norādīto naudu.

Tiesas kolēģija pilnībā pievienojas pirmās instances tiesas atzinumam, ka ar lietā iegūtajiem un pierādīšanā pieļaujamajiem pierādījumiem nav apstiprinājusies /pers. A/ celtā apsūdzība pēc Krimināllikuma 317.panta otrās daļas un 318.panta otrās daļas, proti, ka šos amatnoziegumus /pers. A/ izdarījis, mantkārīgu motīvu vadīts, uz ko norāda prokurore apelācijas protestā.

Mantkārīgs nolūks raksturojas ar to, ka persona noziedzīgo nodarījumu izdarījusi ar mērķi nelikumīgi panākt sava vai citas personas materiālā stāvokļa uzlabošanu. Lai inkriminētu šo kvalificējošo pazīmi, apsūdzībā precīzi jānorāda tie apstākļi, kas apliecina mantkārīgā nolūka esamību *(Krimināllikuma komentāri. Trešā daļa (XVIII – XXV nodaļa). U.Krastiņš, V.Liholaja, D.Hamkova – Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2016, 576, 582.lpp.)*.

No apsūdzētā /pers. A/ liecībām izriet, ka sadarbības līgumu, vienošanās protokolus un pielikumu 2004.gada 12.oktobra līgumam „Pārdotās polises Periods 2004.gada IV ceturksnis", no šiem dokumentiem izrietošos maksājumu uzdevumus viņš parakstījis pēc AAS /Nosaukums A/ valdes priekšsēdētāja /pers. G/ dotā uzdevuma, līgumu parakstījis, jo vēlējies saglabāt savu darba vietu. Liecināja, ka nekādi materiāli vai nemateriāli labumi viņam par minētā līguma parakstīšanu netika apsolīti un par to arī neko nav saņēmis, ka ar SIA /Nosaukums B/ amatpersonām vai pārstāvjiem viņš personiski nav pazīstams un nekad nav ar viņiem saticies.

Tiesas kolēģija secina, ka lietā esošie pierādījumi neatspēko apsūdzētā liecināto, ka sadarbības līgumu un no tā izrietošos dokumentus viņš parakstījis ar mērķi, lai saglabātu savu darba vietu. Proti, neviena lietā liecinošā persona nav liecinājusi, ka /pers. A/ par sadarbības līguma un citu saistīto dokumentu noslēgšanu būtu samaksāts vai piesolīta samaksa, lai uzlabotu /pers. A/ materiālo stāvokli. Tāpat no liecinošo personu liecībām neizriet, ka /pers. A/ būtu bijis mērķis panākt citu personu materiālā stāvokļa uzlabošanu. Šie apstākļi nav pierādīti arī ar lietā esošajiem rakstveida pierādījumiem un

dokumentiem.

Tādējādi pirmās instances tiesa pamatoti atzinusi, ka /pers. A/ apsūdzībā pēc Krimināllikuma 317.panta otrās daļas un 318.panta otrās daļas izslēdzama inkriminētā kvalificējošā pazīme - mantkārīgs nolūks, un apsūdzētā darbības kvalificējamas pēc Krimināllikuma 317.panta pirmās daļas un Krimināllikuma 318.panta pirmās daļas.

Prokurore apelācijas protestā, lūdzot atzīt apsūdzētā darbības par kvalificējamām pēc Krimināllikuma 317.panta otrās daļas un 318.panta otrās daļas, kā argumentu norādījusi paša apsūdzētā liecības pirmstiesas kriminālprocesā, kuras viņš sniedzis liecinieka statusā.

Kā iepriekš konstatēts šajā nolēmumā, šīs /pers. A/ liecības nav atzīstamas par pieļaujamām un nav izmantojamas apsūdzētā vainas pierādīšanai.

Tiesas kolēģija, pretēji prokurores apelācijas protestā norādītajam, nekonstatē, ka apsūdzētā vainīgums Krimināllikuma 317.panta otrajā daļā un 318.panta otrajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu izdarīšanā ir pierādīts arī ar pārējiem lietā iegūtajiem pierādījumiem.

Turklāt, prokurore, minot šādu argumentu apelācijas protestā, pati nav norādījusi, kādi citi pierādījumi apstiprina mantkārīgu nolūku apsūdzētā rīcībā.

Apsūdzētais savā apelācijas sūdzībā, faktiski neapstrīdot pirmās instances tiesas spriedumu daļā par viņa vainas konstatēšanu Krimināllikuma 317.panta pirmajā daļā un 318.panta pirmajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu izdarīšanā, lūdzis izbeigt kriminālprocesu noilguma dēļ.

Atbilstoši Krimināllikuma 7.panta trešajai daļai (likuma redakcijā uz noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas brīdi) Krimināllikuma 317.panta pirmajā daļā un 318.panta pirmajā daļā (likuma redakcijā uz noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas brīdi) paredzētie noziedzīgie nodarījumi klasificējami kā mazāk smagi noziegumi.

Saskaņā ar Krimināllikuma 56.panta pirmās daļas 3.punktu noilgums personas saukšanai pie kriminālatbildības par mazāk smaga nozieguma izdarīšanu iestājas, ja no dienas, kad tā izdarījusi noziedzīgu nodarījumu, ir pagājuši pieci gadi.

Kā konstatēts lietā, Krimināllikuma 317.panta pirmajā daļā un 318.panta pirmajā daļā paredzētie noziedzīgie nodarījumi izdarīti līdz 2005.gada 24.janvārim, kas uzskatāms par noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas brīdi un no šī brīža ir aprēķināms noilguma termiņš.

/pers. A/ par aizdomās turēto atzīts 2014.gada 24.septembrī (8.sējums 210. – 211.lapa), apsūdzība uzrādīta 2014.gada 19.decembrī (8.sējums 231. – 236.lapa), t.i., no noziedzīgo nodarījumu izdarīšanas brīža jau bija pagājuši vairāk kā 5 gadi.

Krimināllikuma 56.panta trešajā daļā paredzētais noilguma pārtraukums netiek konstatēts.

Tiesas kolēģija secina, ka atbilstoši Krimināllikuma 56.panta pirmās daļas 3.punkta nosacījumiem apsūdzētā darbībās ir iestājies noilgums un saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 481.panta pirmās daļas 1.punktu, 377.panta pirmās daļas 3.punktu kriminālprocess par /pers. A/ notiesāšanu pēc Krimināllikuma 317.panta pirmās daļas un 318.panta pirmās daļas izbeidzams noilguma dēļ.

Tiesas kolēģija atzīst, ka nav apmierināms apelācijas protestā izteiktais lūgums atzīt /pers. A/ par vainīgu Krimināllikuma 20.panta ceturtajā daļā – 177.panta trešajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā.

Pirmstiesas kriminālprocesā /pers. A/ celta apsūdzība par Krimināllikuma 20.panta ceturtajā daļā – 177.panta trešajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu, t.i., par to, ka viņš atbalstīja krāpšanu lielos apmēros.

Krimināllikuma 1.pants noteic, ka pie kriminālatbildības saucama un sodāma tikai tāda persona, kura ir vainīga noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā, tas ir, kura ar nodomu (tīši) vai aiz neuzmanības izdarījusi šajā likumā paredzētu nodarījumu, kam ir visas noziedzīgā nodarījuma sastāva pazīmes.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 124.panta otro daļu kriminālprocesā ir pierādāma noziedzīga nodarījuma sastāva esamība vai neesamība, kā arī citi Krimināllikumā un Kriminālprocesa likumā paredzētie apstākļi, kuriem ir nozīme konkrēto krimināltiesisko attiecību taisnīgā noregulējumā.

Lai personu sauktu pie atbildības par noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu, nepieciešams konstatēt visus noziedzīgā nodarījuma sastāva elementus – noziedzīgā nodarījuma objekts, nodarījuma objektīvā puse, nodarījuma subjekts un nodarījuma subjektīvā puse.

Objektīvi krāpšana izpaužas kā svešas mantas vai tiesību uz šādu mantu iegūšana, ļaunprātīgi izmantojot uzticēšanos vai ar viltu.

Judikatūrā un tiesību doktrīnā atzīts, ka Krimināllikuma 177.pantā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā vainīgās personas subjektīvā attieksme pret nodarījumu izpaužas tieša nodoma veidā – viņš apzinās savu darbību kaitīgumu, paredz zaudējumu nodarīšanu cietušajam un vēlas iedzīvoties no prettiesiski iegūtā mantiskā labuma. Starp pazīmēm, kas raksturo krāpšanu kā noziedzīga nodarījuma subjektu un subjektīvo pusi, jānorāda, ka nodoms prettiesiski iegūt svešu mantu savā valdījumā vainīgajai personai rodas pirms tam, kad manta nonākusi pie šīs personas, vai mantas saņemšanas brīdī, un viltus vai uzticēšanās tiek izmantota kā mantas prettiesiskas iegūšanas veids. Krāpšanas gadījumā svešas mantas saņemšanas brīdī vainīgā persona jau zina, ka saņemto mantu viņš neatgriezīs cietušajam, un tādā veidā izpaužas uzticības ļaunprātīga izmantošana (*Augstākās tiesas Senāta 2011.gada 29.septembra lēmums lietā Nr. SKK-504/2011; Krastiņš U., Liholaja V., Hamkova D., Krimināllikuma komentāri. Trešā daļa (XVIII – XXV nodaļa). Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2016, 46.lpp.)*.

Saskaņā ar Krimināllikuma 20.panta ceturto daļu par atbalstītāju uzskatāma persona, kas apzināti veicinājusi noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, dodot padomus, norādījumus, līdzekļus vai novēršot šķēršļus tā izdarīšanai, kā arī persona, kas iepriekš apsolījusi noslēpt noziedzīga nodarījuma izdarītāju vai līdzdalībnieku, noziedzīga nodarījuma izdarīšanas rīkus un līdzekļus, noziedzīga nodarījuma pēdas vai noziedzīgā kārtā iegūtos priekšmetus vai arī iepriekš apsolījusi iegādāties vai realizēt šādus priekšmetus. Saskaņā ar šī panta piekto daļu līdzdalībnieks noziedzīgos nodarījumos saucams pie atbildības saskaņā ar to pašu Krimināllikuma pantu, kas paredz izdarītāja atbildību.

Apsūdzētais /pers. A/ liecināja, ka viņam nekas nav bijis zināms par krāpšanu, viņš pats nav guvis nekādu materiālu labumu, un vienīgais iemesls, kāpēc viņš parakstīja sadarbības līgumu un sekojošos vienošanās protokolus un izrietošos grāmatvedības dokumentus, ir bijusi vēlme saglabāt savu darba vietu.

Tādējādi, lai /pers. A/ sauktu pie atbildības par Krimināllikuma 20.panta ceturtajā daļā – 177.panta trešajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu, jākonstatē, ka /pers. A/ bija tiešs nodoms – apzināti veicināt krāpšanas lielos apmēros izdarīšanu.

Kā to pamatoti secinājusi pirmās instances tiesa, neviena lietā liecinošā persona nav liecinājusi par to, ka /pers. A/ būtu jebkādā veidā iesaistīts krāpšanā un tās atbalstīšanā, jo neviena no šīm personām neko par krāpšanas apstākļiem nav zinājusi.

No apsūdzētā /pers. A/ liecībām neizriet, ka viņš būtu zinājis, ka saistībā ar sadarbības līgumu tiek īstenota krāpšana lielos apmēros. Tāpat uz to, ka /pers. A/ ar savām darbībām būtu apzināti atbalstījis krāpšanu nenorāda lietā esošie rakstveida pierādījumi un dokumenti.

Pirmās instances tiesa izsmeļoši un motivēti vērtējusi pierādījumus, un konstatējot, ka iztrūkst pierādījumi par to, ka /pers. A/, veicot viņam inkriminētos amatnoziegumus, apzināti veicinājis krāpšanas lielos apmēros izdarīšanu, pamatoti saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 519.panta 1.punktu taisījusi šajā daļā attaisnojošu spriedumu, jo /pers. A/ darbībās nav saskatāma krāpšanas lielos apmēros atbalstīšana.

Tiesas kolēģija pilnībā pievienojas šādam pirmās instances tiesas secinājumam un citādam pierādījumu novērtējumam nesaskata pamatu, bet prokurores apelācijas protestā norādītais arguments, ka apsūdzētā vaina Krimināllikuma 20.panta ceturtajā daļā – 177.panta trešajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā ir pierādīta ar lietā iegūtajiem pierādījumiem to kopumā un savstarpējā sakarībā, ir vispārīgs un neatbilstošs konstatētajiem apstākļiem.

Lietā nav nosakāma kaitējuma kompensācija, ko pieteica Rīgas dome 98 207,68 EUR (deviņdesmit astoņi tūkstoši divi simti septiņi *euro* 68 centi) (69 020,75 LVL), kas nav šķērslis kaitējuma atlīdzības prasības celšanai Civilprocesa likuma noteiktajā kārtībā.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 368.panta pirmo daļu no /pers. A/ nav piedzenami procesuālie izdevumi 50,91 EUR (piecdesmit euro 91 cents) (35,78 LVL), ko pieteica Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs, jo /pers. A/ nav notiesāta persona.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 563.panta pirmās daļas 3.punktu, Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija

n o s p r i e d a

Atcelt Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2017.gada 18.septembra spriedumu daļā par /pers. A/ notiesāšanu pēc Krimināllikuma 317.panta pirmās daļas un 318.panta pirmās daļas, par kaitējuma kompensācijas piedziņu un procesuālo izdevumu piedziņu.

Kriminālprocesu par /pers. A/ notiesāšanu pēc Krimināllikuma 317.panta pirmās daļas un 318.panta pirmās daļas izbeigt.

Kaitējuma kompensāciju nenoteikt.

Pārējā daļā pirmās instances tiesas spriedumu atstāt negrozītu.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā Latvijas Republikas Augstākās tiesas Krimināllietu departamentam 10 dienu laikā Kriminālprocesa likuma 574., 575.pantā paredzētajos gadījumos, sūdzību vai protestu iesniedzot Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijai.

Pilna sprieduma pieejamības diena - 2018.gada 21.jūnijs.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese Z.Lagzdiņa
Tiesneses I.Logina
L.Šteinerte